

İki Dilliliğin ve İki Dilli Eğitimin Temelleri

GAV PERSPEKTİF

İki Dilliliğin ve İki Dilli Eğitimin Temelleri

Colin Baker ve Wayne E. Wright

Özgün Adı: Foundations of Bilingual Education and Bilingualism © Colin Baker and Wayne E. Wright. Multilingual Matters 2021

GAV Perspektif Yayınları® 2024

© Göç Araştırmaları Vakfı İktisadi İşletmesi

Sertifika No.: 43715

GAV PERSPEKTİF

Hacettepe Mah. Fener Sk.
No: 5 06230

Altındağ Ankara/Türkiye

Tel.: +90 (312) 473 79 11

Fax: +90 (312) 473 79 14

gavperspektif.com

bilgi@gavperspektif.com

siparis@gavperspektif.com

[@gavperspektif](https://twitter.com/gavperspektif)

[@gavperspektif](https://www.instagram.com/gavperspektif)

1. Baskı

Ağustos 2024

Ankara

GAV Perspektif Yayınları - 33

ISBN : 978-625-94021-6-1

e-ISBN : 978-625-94021-5-4

Karton Kapak

Çeviren

Zeynep DİNÇER BERDİBEK

Görsel Yönetmen

GAV Perspektif Yayınları Yayın Kurulu

Tashih

Sevilay BULUT - Umut AYDIN

Kapak

Ruha Medya A.Ş.

Dizgi

EMRE YILDIZ

Baskı

Ada Matbaacılık Yayın. San. Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 44093 Ankara, Türkiye

© Kitabın tüm yayın hakları GAV Perspektif Yayınları'na aittir. Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak sınırlı alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir elektronik veya mekanik araçla çoğaltılamaz. Eser sahiplerinin manevi ve mali hakları saklıdır.

Colin Baker
Wayne E. Wright

İki Dilliliğin ve İki Dilli Eğitimin Temelleri

GAVPERSPEKTİF

İçindekiler

Teşekkür	VII
<i>Colin Baker ve Wayne E. Wright</i>	
Giriş	XI
Çevirmenin Önsözü	XVII
<i>Zeynep Dinçer Berdibek</i>	
1. İki Dillilik ve Çok Dillilik: Tanımlar ve Ayrımlar	21
2. İki Dilliliğin Ölçümü	43
3. Toplumdaki Diller	69
4. Dilin Tehlikeye Atılması ve Yeniden Canlandırılması	105
5. İki Dilliliğin Erken Dönem Gelişimi	131
6. İki Dilliliğin Geç Dönem Gelişimi	161
7. İki Dillilik, Biliş ve Beyin	189
8. İki Dillilik Teorileri ve Müfredat	221
9. ABD’de İki Dilli Eğitime Tarihsel Giriş	237
10. İki Dilli Öğrenciler İçin Eğitim Türleri	271
11. İki Dillilik ve İki Dilli Okuryazarlık Eğitimi	291
12. İki Dilli Eğitimin Etkililiği	329
13. İki Dilli Öğrenciler İçin Etkili Okullar ve Sınıflar	369
14. İki Dilli ve Çok Dilli Öğrenciler için Okuryazarlık, İki Dilli Okuryazarlık ve Çok Dilli Okuryazarlık	409
15. Özel Gereksinimleri Olan ve Özel İki Dilli Öğrencilerin Desteklenmesi ve Değerlendirilmesi	441
16. İhtime Engelliler, İki Dillilik/Çok Dillilik ve İki Dilli Eğitim	469
17. İki Dillilik ve Bir Sorun, Hak ve Zenginlik Olarak İki Dilli Eğitim	493
18. İki Dillilik ve İki Dilli Eğitim: İdeoloji, Kimlik ve Güçlendirme	519
19. Modern Dünyada İki Dillilik	539
Sözlük	567
Kaynaklar	579

Teşekkür

İlk baskı 1990'ların başında, Multilingual Matters'ın kurucusu Mike Grover'in, Colin Baker'dan "iki dilli eğitim üzerine bir ders kitabı yazmayı düşünmesini" istemesi üzerine ortaya çıkmıştır. Multilingual Matters ekibi, özellikle Ken Hall, Marjukka Grover, Tommi Grover, Anna Roderick, Sarah Williams, Ellie Robertson ve Laura Longworth geçmişte ve günümüzde kitabın yedinci baskısı da dâhil bu konuyu sürekli olarak teşvik etmiş ve kolaylaştırmıştır.

Multilingual Matters'ın Genel Müdürü Tommi Grover, altıncı baskıdan itibaren Wayne E. Wright'ı yazar olarak Colin ile bir araya getirmede etkili olmuştur. Tommi'nin bu kitaba ve işbirliğine verdiği coşkulu destek oldukça ilham verici ve yönlendiricidir.

Anna Roderick; Editorial Director (Yazı İşleri Müdürü) ve Commissioning Editor (Yetkili Editör) olarak, bu yedinci baskının derlenmesinde ve oluşturulmasında bizimle yakın bir şekilde çalıştı. Onun bu projeye duyduğu coşku ve konudaki uzmanlığı olmadan bu çalışmanın tamamlanması mümkün olamazdı.

Bu proje 1990'ların başında başladığında, Multilingual Matters; bilinçli olarak Fahri Profesör Ofelia García'yı (The Graduate Center, City University of New York) buraya

akademik danışman olarak atadı. García, çoğu baskıda sürekli olarak akıllıca ve mantıklı önerilerde bulundu. Bu kitabın başlangıcından bu yana çalışmanın şekillenmesine yardımcı olan Ofelia'ya çok teşekkür borçluyuz.

Önceki altı baskıda, aşağıdaki akademisyenlere destekleri, tavsiyeleri ve uzmanlıkları için yeniden teşekkürler: Panos Athanasopoulos, Hugo Baetens Beardsmore, Claudine Brohy, Jasone Cenoz, Tony Cline, Sarah Compton, Jim Crawford, Jim Cummins, Margaret Deuchar, Jean-Marc Dewaele, Nancy Dorian, Viv Edwards, Peter Garrett, Alsu Gilmetdinova, Tamar Gollan, Nancy Hornberger, Annick De Houwer, Meirion Prys Jones, Sylvia Prys Jones, Juliet Langman, Sharon Lapkin, Christer Laurén, Hilaire Lemoine, Gwyn Lewis, Gigi Luk, Kate Mahoney, Karita Mard, Stephen May, Terri McCarty, Aneta Pavlenko, Trevor Payne, Peter Sayer, Bernard Spolsky, Merrill Swain, Ruth Swanwick, Terry Wiley, Cen Williams, Iolo Wyn Williams ve altıncı baskıdan başlayarak ortak yazar olarak bizlere katılan Wayne Wright.

Bu yedinci baskı için birçok bilim adamı iyileştirmeler ve ihtiyaç duyulan gelişmeler hakkında uzman görüşlerini paylaştı. Multilingual Matters tarafından atanan ve metni gözden geçiren aşağıdaki uzmanlara; yapıcı, kapsayıcı, uzman çözümlemeleri ve taslak bölümlerle ilgili önerileri için içten teşekkürlerimizi sunarız: Terri McCarty, Annick De Houwer, Li Wei, Phil Hiver, Nicholas Subtirelu, Katie Bernstein, Bedrettin Yazan, Anne Margaret Smith, Amy Heineke, Ilana Umansky, Gabrielle Jones, Peter Sayer, Kate Mahoney, Jennifer Leeman, Greg Poarch, Maite T. Sanchez, Sara Brennan ve Rachel O'Neill.

İki dillilik ve beyin hakkındaki mükemmel revizyonu ve iki dillilik ve beyin üzerine baştan sona güncellediği 7. Bölüm için Becky H. Huang'a (İki Kültürlü-İki Dilli Çalışmalar, Texas Üniversitesi, San Antonio) ve bu baskıda işitme engellilerin iki dilli eğitimine güncel bir giriş sağlayarak yepyeni bir 16. Bölüm yazdıkları için Jean Andrews'e (Lamar Üniversitesi) ve Stephen Nover'a (Gallaudet Üniversitesi) çok özel teşekkürler. Bu seçkin akademisyenlerle çalışmak büyük bir zevkti.

Ayrıca Purdue Üniversitesi öğrencilerinden Chen Li, Woongsik Choi ve Amanda Shie'ye kitabımızın yedinci baskısı için biçimlendirme, yeniden biçimlendirme, düzeltme için okuma, referansları ve sözlüğü kontrol etme ve güncelleme, kütüphane ve internet araştırması konularındaki muazzam yardımlarından dolayı teşekkür borçluyuz. Önceki baskı için Matthew Kraft ve Yeng Yang (Texas Üniversitesi, San Antonio) Alsu Gilmetdinova, Sungae Kim ve Chen Li (Purdue Üniversitesi) dâhil eski lisansüstü öğrencilerine de pek çok yardımları için teşekkür ederiz. San Antonio'daki Texas Üniversitesi'nde İki Kültürlü-İki Dilli Çalışmalar Bölümü ve Purdue Üniversitesindeki Müfredat ve Öğretim Bölümü nezaketle bu seçkin öğrencilere fon sağlamış, fakülte geliştirme izni ve kurs yayınları aracılığıyla Wayne'e destek vermiştir.

Colin'den: İki dillilik üzerine çalışmak konusunda, Galli eşim Anwen'den ve iki dilli üç çocuğumuzdan (Sara, Rhodri ve Arwel) ilham aldım. Bu kişiler 40 yılı aşkın süredir

bana iki dilliliğin dilin ötesine geçen armağanlarını öğrettiler. Yedi çok sevgili torunum (Ioan Tomos, Joseff Rhys, Lily Enfys, Brenig Iorwerth, Steffan Tomos, Lleucu Gwen ve Jac Emyr), doğdukları andan itibaren eşzamanlı iki dilliliğin heyecan verici deneyimlerini onlarla birlikte gözlemlememe ve kutlamama izin veriyorlar. *Diolch yn fawr iawn am bopeth!*

Wayne'den: İngilizce konuşulan bir evde, dil öğrenmeyi severek büyüme ayrıcalığına sahip oldum. Ailem Çince, İbranice ve Yunanca okudu. Benimle birlikte beş kardeşim içinde orta ve ileri düzey arasında değişen seviyelerde İspanyolca, Çince, Korece, Kmerce (Kamboçya), Modern Yucatec Maya ve hatta Antik Maya Hiyerogliflerini bilen kişiler var. İki dilli biri olarak hayatım; Kamboçya doğumlu 26 yıllık sevgili eşim Phal Mao ve çocuklarımız Jeffery Sovan, Michael Sopat ve Catherine Sophâline'den ilham alarak devam ediyor. Evimizdeki dillerden biri olan Kmerceye ek olarak, karım ve çocuklarım, Çince, İspanyolca ve Fransızcanın resmî ve gayriresmî çalışmaları ile dil çeşitliliğimize daha fazla katkıda bulundular. Onların iki dilli ve çok dilli deneyimlerini gözlemleyerek ve onlarla konuşarak çok şey kazandım. **សូមអរគុណ!**

Colin ve Wayne'den: Yukarıda adı geçen herkes tarafından bize verilen yardım ve destek son derece cömertçeydi ve bütün bunlar büyük bir minnetle karşılandı. Ancak mükemmel olmayan her şeyin sorumluluğu bize aittir.

Colin Baker ve Wayne E. Wright

İzinler

Telif hakkı sahipleriyle iletişime geçmek ve gerektiğinde izinleri almak için her türlü girişimde bulunulmuştur. Eksiklikler varsa bir sonraki baskıda bunları düzeltmekten memnuniyet duyarız.

Giriş

Foundations'ın bu yedinci baskısı, iki dillilik, iki dilli eğitim ve çok dillilik (iki dillilik genellikle çok dilliliği içerdiğinden) için kapsamlı ve modern bir giriş niteliğinde tasarlanmıştır. Çok disiplinli bir bakış açısıyla yazılan kitap, çok çeşitli konuları kapsamaktadır: azınlık ve çoğunluk dillerinde bireysel ve toplumsal kavramlar; çocukluk gelişim perspektifleri, iki dilli ve çok dilli eğitimin genel sorunları; iki dilli ve çok dilli sınıflar ve politik, ideolojik bakış açıları. İki dillilik ve çok dillilik, örneğin iki veya daha fazla iletişim sisteminin kullanımı, kimlik ve kişilik, küreselleşme ve asimilasyon, düşünme ve okuma, eğitim ve istihdam, siyaset ve kültür ile ilgilidir. Bunların hepsi ve daha fazlası bu kitapta özetlenmiştir.

Yedinci baskı derlenirken neye verilip neyin dışarıda tutulacağı, neyin ayrıntılı olarak sunulup neyin özetleneceği, hangi varsayımların keşfedilip hangi metinlerin “okunacağı” durumlar konusunda oldukça titiz davranılmıştır. Bize kimi zaman “X bölümünü neden daha öne almıyorsunuz?” gibi sorular soruldu. Buna cevabımız: “Her şeyin daha önce ele alınması gerektiği konusunda hemfikiriz.” şeklindedir. Sıkça sorulan bazı diğer sorular da şöyledir: “Neden Y’yi genişletmiyorsunuz?”, “Bu alakasız olan (benim için) Z’yi neden metnin dışında bırakmıyorsunuz?”, “Kitabın neden sadece bizim bölgemiz için bir

baskısı yok?” ve “Neden önceki baskıda var olan bölüm artık buraya dâhil değil?”. Aşağıda bu konularla ilgili bazı açıklamalar yer almaktadır.

Makro ve mikro eğitim konuları; bireysel ve toplumsal düzeylerdeki tartışmalarla dilsel ve sosyo-politik, psikolojik ve sosyolojik olanı dengelemeye çalışır. Burada araştırma kanıtlarına ve teorisine dayalı olarak iki dillilik, çok dillilik, iki dilli ve çok dilli eğitimdeki başlıca uluslararası endişeleri içermeye yönelik bir girişimde bulunulmuştur. İki dillileri ve çok dillileri çevreleyen birçok sosyal ve politik zorlukla karşı karşıya kalan öğrenciler, bu kitapta bu sorunları yapıcı bir şekilde çözümlemeye başlayacak ve gelecekte çok dilli bir dünyanın olumlu değerlerini ve erdemlerini tanıma girişiminde bulunacaktır.

Bu kitap; iki dilli/çok dilli çocukları ve iki dilli/çok dilli eğitimi anlamak için gerekli olan tanımsal, sosyolojik ve psikolojik konularla başlamaktadır. Daha sonraki iki dilli/çok dilli eğitim ve sınıf tartışmaları bu temeller üzerine inşa edilmiştir ancak bu kitap, üstüne inşa edilen bir dizi eğitim katmanına sahip disiplinlerarası bir temelden çok daha fazlasıdır. Yazı üslubu ve yapılanmadaki netlik sınırları içinde, bölümler arasında açık ara bağlantılar kurulmaktadır.

Kitabı yazarken bu tartışmalara *kimlerin bakış açısından* yaklaşılmıştır? Burada çoğunlukla dil grupları ve nispeten avantajlı ve dezavantajlı azınlık dil grupları ile ilgili bakış açıları yer almaktadır. Sol ve sağ siyaset, aktivist ve konstrüktivist fikirler, küreselleşme, göç, Avrupalılaşma, bölgelilik ve taban koruma ile ilgili tartışmalar üzerinde de durulmuştur. Dolayısıyla kitap, çeşitli bakış açılarını ve inançları temsil etmeye çalışır. Mümkün olduğunda, birden fazla bakış açısı paylaşılmaktadır. Bazı okurlar ve eleştirmenler (sosyal medya dâhil) yapılan gizli ve üstü kapalı varsayımlardan bazılarına nazikçe işaret ettiler ve metinde aslına uygun olarak sunmaya çalıştığımız alternatif bakış açılarına katkı sağladılar. Sonuçların ve hâkim bakış açılarının olduğu yerlerden bizler sorumluyuz.

Diğer bir konu da genellemeye ve bağlama ilişkindir. Kitap, uluslararası bir izleyici kitlesinin ulusal sınırları aşan fikirlerini yansıtmak için yazılmıştır. Ayrıca bu kitapla uluslararası genellenebilirlik konuları da belirlenmeye çalışılır. Ne yazık ki alan, çeşitli bölgesel ve ulusal dil durumlarının tartışılmasını sınırlar. Bölümlerde gerekli bağlamın kurulmasını sağlayan daha pek çok yazı vardır. Belirli durumların tartışıldığı yerlerde (örneğin: ABD tartışmaları), bunun nedeni genellikle belgelerin eksiksiz olması, çok sayıda araştırma bulgusu ve alanyazındaki çözümlemelerin derinliğidir.

Bu kitabın içeriğini çeşitli bağlamlar ve bölgelerle ilgili kılmak için çeşitli bölümlerde, teorilerin bütünleştirmeye odaklandığı görülecektir. Bireysel bir araştırma çalışmasından yola çıkarak genelleme yapmak genellikle imkânsızdır. Mesela Avrupa'daki bir araştırma, Kuzey Amerika ile ilgili çok az şey söyleyebilir ya da 6 yaşındaki çocuklarla ilgili sonuçlar, 16 veya 60 yaşındaki insanlara dair hiçbir şey söyleyemez. İki dilli bir okulda Fransızca ve İngilizce konuşan orta sınıf çocuklarla ilgili bir araştırma; ikinci bir dilin muhtemelen birinci dilin yerini alacağı iki dilli bir çevrede, daha düşük sosyal

sınıflardaki çocuklarla ilgili ya çok az şey söyler ya da hiçbir şey söyleyemez. Birçok araştırmadan (ancak ara sıra araştırmaların kıtlığına rağmen) yola çıkarak teorik olarak önemli parametreler ve süreçler özetlenmeye çalışılır. Bu nedenle, belirli bir iki dillilik alanına dair teorik bir çerçeve, aşağıdakilerden birini veya birkaçını yapmaya çalışabilir: fenomenleri açıklamaya çalışmak, (görünüşte çelişkili) bulguların çeşitliliğini entegre etmek, çalışan anahtar parametreleri ve etkileşimleri bulmak, iki dilli davranışın sonuçlarını tahmin etmek, dilde bozulma veya iyileştirmeler için test etme donanımına ya da yeteneğine sahip olmak ve iki dilli teori için uygun koşulları ifade etmek.

Bununla birlikte iki dillilik, çok dillilik ve iki dilli ve çok dilli eğitimin nispeten kapsamlı bir sentezini sağlamadaki tehlike, konuyla bunların sistematik bir tutarlılığı olduğunu öne sürmektir. Bazı öğretmenler ve birçok öğrenci ‘tarifler’ ve net iddialar isterken bilgi ve anlayışımızın mevcut durumu nadiren bu netliği sağlar. Bu nedenle kitap, tartışmalı konuları, çeşitli bakış açılarını, araştırma ve teorilerin sınırlamalarını temsil etmeye çalışır.

Yedinci Baskıdaki Yenilikler

Yedinci baskıdaki belirli değişiklikler nelerdir? Oldukça fazla. İlk olarak; her bölüm kapsamlı bir şekilde güncellendi ve dışardan uzmanların yaptığı incelemelere dayalı olarak ek yeni düzenlemeler yapıldı. İkincisi; en son araştırmalara, politika ve uygulamalardaki güncel gelişmelere ve bu alandaki son trendlere ayak uydurmak için kitaba 500’den fazla yeni alıntı eklendi ve 200’den fazla alıntı da metinden çıkarıldı. Üçüncüsü; tüm demografik ve diğer istatistikî bilgiler, eldeki en son rakamlarla tamamen güncellendi. Dördüncüsü; okuyuculara 4. Bölüm’ü okumadan önce daha iyi bir temel sağlamak için ‘Toplumda Diller’ (3. Bölüm) bölümü; ‘Dilin Tehlikeye Atılması ve Yeniden Canlandırılması’ bölümünden (4. Bölüm) önceye alınmış, böylece bölüm düzeninde küçük bir değişiklik yapılmıştır. Beşincisi; eski 16. Bölüm olan ‘İşitme Engelli İnsanlar, İki Dillilik ve İki Dilli Eğitim’; bu alanda önde gelen iki bilim insanı (Jean F. Andrews ve Stephen M. Nover) tarafından ortaklaşa yazılan ‘İşitme Engelliler, İki Dillilik/Çok Dillilik ve İki Dilli Eğitim’ başlıklı yepyeni bir bölümle değiştirildi. Altıncısı; kitabın sonraki her baskısında artan kitap hacmi göz önüne alındığında, metinlerin bazı bölümleri kaldırıldı, bazılarının en belirgin noktaları korunarak içerik yoğunlaştırıldı veya yeniden yazıldı. Dolayısıyla metni kısaltmak için bilinçli bir çaba sarf edildi. Bu çabalar birçok yeni bölüm, tablo, şekil ve metin kutusu için yer açtı. Yedincisi; birkaç bölüm yeniden düzenlendi ve 1., 4., 10., 14. ve 16. Bölüm güncellenmiş içeriklerini daha iyi yansıtmak için yeni başlıklarla adlandırıldı. 8. Bölüm, iki dillilik ve müfredatla ilgili eski teorilere, mevcut görüşler ve uygulamalara ilişkin genişletilmiş tartışmaya daha az dikkat çekmek için büyük ölçüde düzenlendi.

Sekizincisi ve daha da önemlisi; metinde yeni ve daha kapsamlı olarak ele alınan pek çok konu var. Örneğin: çok dillilik; çok dilli eğitim; dinamik iki dillilik; çift modlu iki dillilik; kod değişimi; dillerarası geçişlilik; transglossia; heteroglossia; iki dilli okuryazarlık;

çok dilli okuryazarlık; çeşitlilik; ırk dilbilimi; ırkçılık karşıtı eğitim; eleştirel post-yapısal toplumdilbilim; dil ve güç; dil varyasyonu; dil tutumları; motivasyon; işitme engelli öğrenciler arasında dillerarası geçişlilik; iki dilli değerlendirmeler; dil yeterlik standartları; melez kimliğin inşa edilmiş, karmaşık ve akışkan doğası; zorlayıcı durumlara karşı işbirlikçi güç ilişkileri; iki dillilik ve ekonomik eşitsizlikler ve avantajlar; teknolojiyle geliştirilmiş dil yeterlik değerlendirmeleri; teknoloji; mobil uygulamalar ve sosyal medya aracılığıyla çevrim içi dil öğrenimi ve kullanımı; beyin görüntüleme araştırmalarındaki son gelişmeler ve sınırlamalar; internette ve bilgi teknolojisinde çok dillilik.

Her Öğrenci Başarır Yasası (ESSA), İki Dilli Okuryazarlık Mührü, müdahaleye yanıt, ortak İngilizce dil yeterlik standartları ve değerlendirmeleri (WIDA, ELPA21), engelli öğrenciler için alternatif değerlendirmeler (Ulusal Merkez ve Eyalet İşbirliği ve Dinamik Öğrenme Haritaları), ABD Nüfus Sayımı, 58. Öneri, LOOK Yasası ve Yerli Amerikan Dillerini Koruma Yasası dâhil ABD bağlamındaki önemli politik gelişmeler de ele alınmıştır. Avrupa ve Kuzey Amerika dışındaki örneklerin ilave edilmesine özellikle odaklanılarak küresel araştırma, politika ve uygulama örneklerini güncellemek ve çeşitlendirmek için de çaba sarf edilmiştir.

Dokuzuncusu; kalın harflerle yazılmış anahtar sözcükler ve bunların kitabın kapsamlı sözlüğündeki karşılıkları güncellendi. Onuncusu; önerilen okumalar, web kaynakları, tartışma soruları ve çalışma etkinlikleri de dâhil bölüm sonu kaynakları güncellendi ve düzenlendi. Tüm web sitesi bağlantılarına erişildi ve yayımlanmadan önce kontrol edildi.

Son olarak; bu baskının hazırlıklarının son aşamalarındayken dünyanın 2020’de çarpıcı bir şekilde değiştiğini kabul etmek gerekir. Küresel Covid-19 salgını, dünyadaki tüm insanların hayatını ve eğitim sistemlerini alt üst etti. Bu durumun özellikle göçmenler, dil azınlık grupları, siyahiler, yerliler ve ten renkleri farklı olan diğer insanlar üzerinde olumsuz etkileri fazladır. Salgın; eğitim, istihdam, gelir, internet ve teknoloji erişimi, sağlık hizmetlerine erişim ve diğer ihtiyaç duyulan hizmetlere ilişkin birçok eşitsizlik sorununu da gündeme getirdi. Salgın bazı noktalarıyla anlaşıldı ancak çoğu etkisi hâlâ bilinmiyor. Covid-19’un iki dilli ve çok dilli öğrenciler, okullar ve topluluklar üzerindeki etkisini tam olarak anlamamız uzun yıllar sürecek.

Ayrıca yine aynı dönemlerde George Floyd’un 25 Mayıs 2020’de ABD’nin Minneapolis kentinde polis memurları tarafından öldürülmesiyle sistematik küresel ırkçılık salgını da gündeme geldi. Silahsız bir siyahi olan Floyd’un bu anlamsız cinayeti; polisler ve başkaları tarafından silahsız siyahi erkek, kadın ve çocukların katledildiği birçok cinayetten sadece biridir ve bu durum 50 ABD eyaletinin tamamında ve dünyanın dört bir yanındaki şehirlerde sayısız ve devam eden protestolara yol açarak “Siyahların yaşamı değerlidir!” çıkışını gündeme getirdi. Protestolar sadece Floyd ve diğer kurbanlarla ilgili değildi, aynı zamanda Afrikalı-Amerikalıların ve beyaz olmayan diğer insanların hayatlarını derinden etkileyen sistematik ırkçılığın altında yatan daha büyük sorunlarla da

ilgiliydi. Hareket; eğitim kurumları da dâhil çok yönlü değişim çağrılarını neden oldu. Okuyucular bu kitabın sayfalarında dil ve eğitimdeki ırk konularına daha fazla odaklanacak, özellikle iki dilli ve çok dilli eğitim programlarında siyahi öğrencilere daha fazla ilgi gösterecek ve iki dilli ve çok dilli eğitimin neden ırkçılık karşıtı olması gerektiğini de anlayacaklar. Bu eklemelerin yetersiz olabileceğini kabul ediyoruz ancak çok ihtiyaç duyulan değişiklikleri gerçekleştirmek için istekli okuyucuların önemli katkılarda bulunmalarını umuyoruz.

Kısacası, yedinci baskı baştan sona gözden geçirilmiş ve güncellenmiştir.

Bölümlerin Düzenlenmesi

Kitabın başında (1. Bölüm) iki dillilik ve çok dillilik tartışmalarında kullanılan dile dair bir giriş bölümü bulunmaktadır. Yalnızca önemli terimler değil, aynı zamanda daha sonraki bölümlerin dayanağını oluşturan temel kavramlar, ayrımlar ve tartışmalar da ele alınmıştır. İki dillilik ve çok dillilik çalışmaları boyunca önemli ikilikler ve paradokslar vardır, örneğin: iki dillilerin yaşadığı grup ve toplumlardan farklı olarak iki dilli bireyler; sosyo-kültürel ve sosyo-politik görüşle karşılaştırıldığında dilsel görüşün; dil becerileri ve dil yeterliklerinin kod değiştirme ve dillerarası geçişliliklerinin çelişmesi. 1'den 8'e kadarki bölümler, iki dilli ve çok dilli eğitimle ilgili tartışmaları önceleyen ve etkileyen temel sorunları incelemiştir. İki dilli ve çok dilli eğitimle ilgili olarak mantıklı bir şekilde konuşmadan önce, aşağıdakilere benzer soruları yanıtlamaya çalışmak gerekir:

- Kimler iki dilli ve çok dillidir?
- İki dilli ve çok dilli eğitim; azınlık dilinin korunmasına, dilin unutulmaya başlamasına ve dilin yeniden canlandırılmasına nasıl uyar?
- Bir çocuk nasıl iki dilli veya üç dilli olur?
- Ev ve mahallelerin iki dillilik ve çok dillilik kavramlarını geliştirmedeki rolleri nelerdir?
- İki dilliliğin düşünme üzerinde olumlu veya olumsuz etkileri var mıdır?
- Beyindeki iki dillilik hakkında ne biliyoruz?

9'dan 16'ya kadarki bölümlerde iki dilli ve çok dilli eğitimin birçok yönüne odaklanılmaktadır. Bu bölümler iki dilli ve çok dilli öğrenciler için farklı eğitim programlarının kapsamlı bir tartışması ile başlayıp bu türlerin etkinliğinin incelenmesiyle devam etmektedir. Kitap; iki dilli eğitim sistemlerine odaklandıktan sonra iki dilli sınıfları, çok dilli okuryazarlıkları, iki dilli okuryazarlığı ve iki dilli eğitim stratejilerini incelemektedir. Bu konudaki temel sorular şunlardır:

- Hangi iki dilli eğitim biçimleri daha başarılıdır?
- Farklı iki dilli eğitim türlerinin amaçları ve sonuçları nelerdir?
- İki dilliliği teşvik eden bir sınıfın temel özellikleri ve yaklaşımları nelerdir?
- İki dilli sınıfların temel soruları ve sorunları nelerdir?

- İşitme engelliler neden hem iki dillilik hem de iki dilli eğitim açısından çalışılması gereken önemli bir gruptur?

17. ve 18. bölümler iki dillilik, çok dillilik ve iki dilli eğitimi anlamak için merkezi bir öneme sahiptir. Burada toplumdaki iki dilliliği (ve özellikle iki dilli eğitimi) çevreleyen siyasi ve kültürel boyutlar göz önünde bulundurulur. İki dillilik ve çok dilliliğin genel değeri ve amacına ilişkin farklı görüşler, kitabın birçok konusunu bir araya getirmektedir. Kitabın sonu (19. Bölüm), çok dillilik ve internet, istihdam, kitle iletişim araçları, ekonomi ve turizm temalarıyla bugüne ve geleceğe göz atmaktadır.

Kitabın sonuç kısmı şu konuları içermektedir:

- Dil azınlık grupları ve iki dilli eğitim hakkında neden farklı bakış açıları vardır?
- Neden bazı insanlar dil azınlık gruplarının asimilasyonunu tercih ederken bazıları da dil çeşitliliğini tercih eder?
- İki dillilik ve çok dillilik, modern dünyadaki belirli istihdam, ekonomik, teknolojik ve boş zaman etkinlikleri ile nasıl ilişkilidir?

Bölüm Sonu Kaynakları

- **Önerilen ek okuma listeleri** (güncellenmiş), bu bölümdeki konuları daha derinlemesine araştırmak isteyen okuyucuları yeni kitaplara veya makalelere yönlendirir.
- **Web'deki kaynaklar** (güncellenmiş), ilgilenen okuyucuları ilgili web sitelerine, videolara, makalelere, yayınlara, resimlere ve diğer çevrim içi kaynaklara yönlendirir.
- **Tartışma Soruları** (güncellendi), öğrencileri küçük gruplarda, çevrim içi forumlarda veya bölüm konuları üzerinde kendi kendilerine çalışmalarını için anlamlı tartışmalara dâhil etmek üzere ilave edilmiştir.
- **Çalışma Etkinlikleri** (güncellendi), çeşitli pratik etkinliklere katılarak öğrenimlerini genişletmek isteyen öğrenciler için tasarlanmıştır. Bu tür faaliyetler esnek ve uyarlanabilir. Eğitimci ve öğrenciler bunları yerel koşullara göre değiştirebilirler.

Son

Başlangıcı bitirmek için...

Kitap, yediden fazla baskıyla iki dillilik ve iki dilli eğitim için önemli bir giriş hâline geldi. Bu kitap dünyanın birçok ülkesinde binlerce öğrenci tarafından incelendi. Bu yedinci baskı, iki uzman bilim insanının uluslararası ortaklığına dayanan büyük ve kapsamlı bir güncellemeyi sizlere sunmaktadır. Okuyup öğreneceğinizi, aynı zamanda hızla değişen bir dünyada önemi giderek artan konulara ilgi duyacağınızı, ilham alacağınızı, güdüleneceğinizi ve heyecanlanacağınızı umuyoruz.